

ΕΠΑΝΟΔΟΣ

[Εκ τῆς ἄρτι ἐκδοθείσης Συλλογῆς τῶν Θαλασσινῶν]

Ἀπάνω 'ς τὸ κατάρτι μόνος τὸ 'ψηλὸ
Ἀπόστασα νὰ κάνω ὁ φτωχὸς καρτέρι,
Νὰ ρίχνω τῇ 'ματιά μου 'ς ἄπειρο 'γιάλῳ
Καὶ νά'χω τὰ πανιά μας μοναχό μου ταίρι.

Ὡς τὴν κόψα τῇ μικρῇ του, πύργος 'π' ἀγαπῶ,
Ποῦ μέσα 'ς τὰ σχοινιά του γύρω ξεπροβάλλει,
Ὁ καπετάνιος μόνο μ' ἔβαλε σκοπὸ,
Νὰ κράξω 'σάν προβάλλῃ τ' ἅγιον ἀκρογιάλι.

Ἀλλοίμονο! ὁ δόλιος τοῦ κακοῦ γυρνῶ
Ὀλόγυρα παντοῦ μὲ πόνο τῇ 'ματιά μου,
Ἀπ' ὅπου κι' ἂν γυρίσω μόνο οὐρανὸ
Καὶ θάλασσα μεγάλη βλέπω ἐμπροστά μου.

Ἐδῶ κ' ἐκεῖ κανένα φαίνεται λευκὸ
Πανὶ μέσ' 'ς τὰ πελάγη πέρα νὰ πετιέται,
Κ' ἐμπρὸς θαλασσοπούλι κόποτε γλυκὸ
Τὸ δρόμο νὰ μᾶς δείχνῃ γλήγωρα θωριέται.

Μ' ἀκόμῃ τ' ἀκρογιάλι πέρα πουθενά
Δὲ φάνηκε, συντρόφια, 'ς τὸ φτωχὸ μου 'μάτι,
Τὴν ἄκρῃ του μαυρίλα δὲ' μᾶς τῇ μηνᾷ
Κ' ἡ 'μέρα ὅλῃ φεύγει πεταχτή, τρεχάτη.

Βορεῖά, μὴ μᾶς ἀφήσῃς! φύσα δυνατά!
Γοργὰ νὰ πᾶμε μέσα 'ς τὸ νησί μας πρίμα
Λοστρόμε, ὅρτσα! τράβα πέρα ἀνοικτά,
Κ' ἡ πλώρη μας τρεχάτη χώνεται 'ς τὸ κύμα.

Ἀχ! δέκα μῆνες τώρα μέσ' 'ς τὴ ξενιτεῖα
Μὲ πόρους καὶ μὲ πίκραις, μὲ καὶ μους γυρνοῦμε,
Ὁ πόθος 'ς τὴν καρδίᾳ μας ἄναψε φωτιά
Κι' ἀπ' τὴν πολλή της λαύρα ὅλοι θὰ χαθοῦμε.

Ὡς τὸ Τούνεζι, 'ς τὸ Φέζι τὸ ἐξακουστό,
Ψαράδες 'ς τὸ κοράλλι, εἶδαμε τουρκάλαις,
Ὡς τοῦ Μπέτῃ τὸ χαρέμι τὸ λαχταριστό,
Μέσ' 'ς τὸ φλωρί ντυμέναις, πλούσαις, μεγάλαις.

Μᾶς ἐφίλησαν χεῖλια νόστιμα, γλυκά,
Πεῖο κόκκινα ἀκόμῃ κι' ἀπὸ τὸ κοράλλι,
Ἐκεῖ χιονάτα στήθια εἶδαμε λευκά,
Ὀλόμαυρα 'ματάκια καὶ νεράιδας κάλλη;

Θεόρατα παλάτια, ἄπειρα, 'ψηλά,
Ὡς τ' ἀσῆμι 'ς τὸ χρυσάφι μέσα βουτηγμένα,
Περβόλια, πολιτεῖαις καὶ χωριὰ πολλὰ
Ὡς τῇ φτωχικῇ 'ματιά μας ἴσαν ὁλοένα.

Μ' ἀλλοίμονο! τοῦ ναυτῆ πάντα ἡ καρδιά
Δὲ χαίρεται ποτὲ τῆς ἐμμορφιαῖς τῆς ξέναις,
Κ' ἐν ᾧ περνᾷ φουρτούναις, θάλασσα φαρδεῖα,
Σὲ χώραις φτερουγίζει ἄλλαις, μωρῶμεναις.

Τὸ φίλημα τὸ ξένο ἦτανε γλυκὸ,
Μὰ πεῖο γλυκεῖα ἀκόμῃ ἔχει νοστιμάδα,
Τὸ φίλημα τῆς μάνας τὸ ἀγγελικό,
Τῆς κόρης ποῦ προσμένει ἔχει πεῖο γλυκάδα.

Καὶ μέσ' 'ς τὰ ξένα ψάλλον ἐμμορφα πουλιά,
Μὰ ψάλλον πεῖο ὠραῖα 'ς τὰ 'δικὰ μας μέρη,
Σκορπίζουνε 'ς τὰ αὐτιά μας πεῖο γλυκεῖα λαλιά
Καὶ πεῖο καλὸ περνοῦμε πάντα καλοκαίρι.

ποῦ ἔτους ἡ Ἀδελφίνα μετέβη εἰς τὰς ἀνατολικὰς Ἰνδίας· τῷ 1859 δὲ ἔφαλε διὰ πρώτην φοράν ἐν Ν. Ὑόρκῃ ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ Ἰταλικοῦ Μελοδράματος, ὅπερ διηύθυνεν ὁ Στρακόσχ. Ἡ ἐπιτυχία τῆς Πάττη μολονότι ἐν τῷ αὐτῷ θεάτρῳ ἔφαλλον ἀοιδοὶ πεφημισμένοι, ὑπῆρξεν ἀπερίγραπτος. Μετὰ τὴν λαμπρὰν ταύτην ἐναρξὴν ὁ Στρακόσχ ἔσχισε τὸ συμβόλαιον, ὅπερ εἶχε συνάψει μετὰ τῆς Ἀδελφίνας Πάττη, παρεχώρησε δ' αὐτῇ τὸ ἡμισυ ἐκ τῶν καθαρῶν κερδῶν ἐκάστης ἐσπέρας. Διὰ τοῦ πρώτου συμβολαίου, οὗ ἡ διάρκεια ἦτο πενταετής, ἡ ἀμοιβὴ τῆς ἀοιδοῦ ὥριζετο εἰς 2,000 φράγκων κατὰ μῆνα τὸ πρῶτον ἔτος, 3,000 τὸ δεύτερον, 4,000 τὸ τρίτον καὶ 6,000 τὰ δύο τελευταῖα. Πρὸ τριῶν ἐτῶν ἡ Πάττη ἔφαλλεν ἐν Ἀγίῳ Φραγκίσκῳ λαμβάνουσα 25,000 φράγκων καθ' ἐκάστην ἐσπέραν. Ἐκ Νέας Ὑόρκης ἡ Πάττη μετέβη εἰς Λονδῖνον, ὅπου τὸ Θέατρον τῆς Α. Μεγαλειότητος (Her Majesty's Theatre) ἐμίσθωσεν αὐτὴν ἀντὶ 10,000 φράγκων κατὰ μῆνα· ἀλλὰ ἀφικομένη εἰς Ἀγγλίαν εὗρε τὸ θέατρον κεκλεισμένον, ἐνεκα πτωχεύσεως τοῦ διευθυντοῦ, εἰσῆλθε δὲ εἰς τὸ Κόβεντ-Γάρδεν ἀντὶ 3,750 φράγκων μηνιαίως, τοῦ διευθυντοῦ τοῦ θεάτρου μὴ ἔχοντος μεγάλῃν ἐμπιστοσύνην εἰς τὸ ᾧδικὸν τάλαντον νεαρᾶς κόρης δέκα ἐπτὰ μόλις ἐτῶν. Βραδύτερον ἡ ἀμοιβὴ αὕτη αὐξήθη μεγάλως, ἀλλ' ἡ Πάττη δὲν ἔλαβε ποτὲ πλέον τῶν 3,000 φράγκων καθ' ἐσπέραν ἐκ τοῦ Κόβεντ-Γάρδεν, μέχρις οὗ ἐνυμφεῖθη μετὰ τοῦ Caux. Σημειωτέον ὅμως ὅτι οὔτε ἡ ἀμοιβὴ τοῦ Μάριο, οὔτε ἡ τῆς Γρίζην, εἰς τὸ ἀπόγειον τῆς δόξης αὐτῶν, ὑπερέβησαν τὰ 1250 φράγκα κατὰ παράστασιν. Ἡ Φρετζολίνη ἠρκέσθη πάντοτε εἰς τὰ 1000 φράγκα, θεωροῦσα μάλιστα τὸ ποσὸν τοῦτο ὡς ἱκανῶς μέγα καὶ ἀρνούμενη νὰ δεχθῇ πλεονέκτημα. Μετὰ τὸν γάμον αὐτῆς, ἡ Πάττη μετεκλήθη εἰς Ρωσσίαν ἀντὶ 7,000 φράγκα κατὰ παράστασιν. Πρῶτος ὁ Ἀμερικανὸς Ἀββεῦ, διευθυντὴς τῆς Ὀπερας τῆς Νέας Ὑόρκης, ἐτόλμησε νὰ προσφέρῃ εἰς τὴν Πάττη 20,000 φράγκα δι' ἐκάστην παράστασιν, καὶ ὅμως δὲν ἠδυνήθη νὰ συμβληθῇ μετ' αὐτῆς, διότι ἄλλος Ἀμερικανὸς θεατρῶνης ἐκ πείσματος ἐπλειοδότησε κατὰ 5,000 φράγκα. Αἱ ὑπὸ τοῦ θεάτρου τοῦ Ἀββεῦ διδόμεναι ἀμοιβαὶ εἰσὶν αἱ ἐξῆς: ἡ Χριστίνα Νίλσων λαμβάνει 10,000 φράγκων καθ' ἐκάστην ἐσπέραν, ἡ Μαρκέλλα Σέμπριτς 7,500, ὁ Καμπανίνη 5,000, ὁ Στάγγο 4,000, ἡ Σκάλκη 25,000 φράγκων κατὰ μῆνα. Καὶ ἔπειτα ἀποροῦσι τινὲς διατὶ ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος ἐκπίπτει τὸ ἱταλικὸν μελοδράμα καὶ ἔχασε τὴν δημοτικότητά τῆς ἄλλοτε!

Παλάτια μέσ' ἔς τὰ ξένα ἔχουνε χρυσά,
Ποῦ τόσῳ τῇ ῥματιά μας τῇ φτωγῇ θαμπόουν,
Μὰ τὸ καλύβι, ποῦνε ἅγια ἐκκλησιά,
Χαραῖς καὶ εὐτυχίαις τόσαις τὸ χρυσόουν!

Γι' αὐτὸ κι' ὅταν σὲ χώρα τρέχουμε γλυκειά,
Καὶ ὅταν ἔς τῆς ἀγάπης γέρνουμε τὰ στήθη,
Καὶ ὅταν ἀπερνόουμε θάλασσα κακιὰ,
Καὶ ὅταν γιὰ κοράλλια τρέχουμε ἔς τὰ βύθη,

Ὁ νοῦς μας ἔς τὴν πατρίδα πάντοτε πετᾷ
Καὶ τὸ φτωχὸ καλύβι τῆς χαρᾶς γυρεύει·
Σὲ ὄνειρα γυρίζει πάντα φερωτὰ
Καὶ ὄχαρά τὰ ξένα ὅλα ἀγναντεύει.

Ἀπάνω ἔς τὸ κατάρτι μόνος τὸ ῥηλὸ
Ἀπόστασα νὰ κάνω ὁ φτωχὸς καρτέρι,
Νὰ ρίχνω τῇ ματιά μου ἔς ἄπειρο γιάλδ,
Καὶ νῶχω τὰ πανιά μας μοναχὸ μου ταῖρι.

Περσσότερο ἀκόμα φύσησε ῥορεϊά!
Μοῦ φαίνεται πῶς βλέπω πέρα τ' ἀκρογιάλι...
Στερητά! στερητά! συντροφία, φάνηκε στερητά!
Λοστρόμε! Καπετάνιε! ἡ στερητὰ προβάλλει...

ΑΝΤ. Θ. ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

12 Ὀκτωβρίου 1886.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Ἐν τῇ θρησκείᾳ καὶ τὸ πιστεύειν σφόδρα καὶ
τὸ λίαν ἀπιστεῖν εἶνε ἐπισφαλές διὰ τὴν ἀν-
θρωπίνην ἀσθένειαν, ἥτις δὲν ἔχει ὅρον, οὐδὲ
κρατεῖ ἑαυτῆς, ἀλλ' ἐκφέρεται τὸ μὲν εἰς δεισι-
δαιμονίαν καὶ τύπον, τὸ δὲ εἰς ὀλιγωρίαν τῶν
θειῶν καὶ περιφρόνησιν· ἡ δὲ εὐλάβεια καὶ τὸ
μηδὲν ἄγαν εἶνε τὰ ἄριστα.

(Πλούταρχος)

Ὡς ὁ εἰς τοὺς λιμένας ἀναπτόμενος φανὸς τὰ
μέγιστα βοηθεῖ τὰ κλυδωνιζόμενα πλοῖα, ὁμοίως
ἀγαθὸς ἀνὴρ μεγίστης ὠφελείας προξένος γίνε-
ται εἰς πόλιν δυστυχούσαν. (Ἐπίκτητος)

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Πρὸ καιροῦ ἐγένετο λόγος περὶ νέου τινὸς γίγαντος
Ἑλλήνος γεννηθέντος ἐν Ἀμισῶ. Περιερχόμενος οὗτος
τὴν Ῥωσίαν ἐρεῖλικυετὸν θαυμασμόν πάντων διὰ τῶν τε-
ραστῶν διαστάσεων τοῦ σώματός του. Περὶ αὐτοῦ ἔγρα-
φον ἐσχάτως εἰς τὸν «Ῥωσικὸν ταχυδρόμον» τὰ ἐξῆς·
«Ἀπέθανεν ὁ Ἑλληὴν καταγωγὴν γίγας Ὀμηρος
Τιγκύρογλους, ἀνθρωπος ἀσυνήθους ἀναστήματος,
καθ' ὅσον τὸ ὕψος αὐτοῦ ἦτο τριῶν πήχεων καὶ πέντε
ὀγδόων τοῦ πήχεως. Ὁ ἀτυχὴς γίγας ἀπέθανεν ἐν
νεαρωτάτῃ ἡλικίᾳ ἐκ φθίσεως» τὸ σῶμά του δια-
πραγματεύεται ν' ἀγοράσῃ δι' ἀντιπροσώπου του τὸ
μουσεῖον τοῦ Λονδίνου, πρὸς τοῦτο δὲ ἐταριχεύθη καὶ
μετεκομίσθη εἰς Ὀδησόν. Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς
ἐκφορᾶς του χιλιάδες λαοὶ ἀνέμενον εἰς τὴν εἴσοδον
τῆς οἰκίας του καὶ εἰς τὰς πέριξ ὁδούς, ἵνα ἴδωσι τὸ

περιεργότατον φαινόμενον τοῦ μεγέθους τοῦ σώματός
του. Πολλὰς λεπτομερείας τοῦ βίου του διδούσιν οἱ
πλησιάζαντες αὐτόν. Λέγεται ὅτι ἐκοιμᾶτο ἐπὶ τριῶν
κλινῶν, ἐξ ὧν αἱ μὲν δύο ἐτίθεντο κατὰ μήκος, μία
δὲ ἐξ αὐτῶν κατὰ πλάτος. Διηγούνται ἐπίσης ὅτι ἐν
τῇ ζωῇ του δὲν ἐγέυετο κρέατος, ὅτε δὲ κατὰ τὸν
καιρὸν τῆς ἀσθενείας του τῷ προτῆνεγκον κρέας νὰ
φάγῃ, οὗτος ἠρνήθη κατηγορηματικώτατα νὰ δεχθῇ
τοῦτο, μόλις δὲ ἐπέισθη νὰ ροφήσῃ ὀλίγον γάλα, ὅτε
πλέον εἶχον ἐξαντληθῇ αἱ δυνάμεις τοῦ πελωρίου ἀν-
θρώπου. Ἐν Συμφερούπολει ἦτο τὸ ἀντικείμενον τῆς
γενικῆς περιεργείας ἐπὶ ὀλοκλήρους μῆνας, συνεκεν-
τροῦτο δὲ ὁπισθὲν του πολὺ πλῆθος πάντοτε καὶ τὸν
ἠκολούθει ὅπου διηυθύνετο».

Ὁ τὸν γίγαντα τοῦτον ἀνακαλύψας κ. Σ. Ι. Σουρ-
μελῆς καὶ περιαγαγὼν ζῶντα πρὸς ἐπίδειξιν ἐκόμισεν
ἐνταῦθα τὸν νεκρὸν τοῦ πελωρίου ἀνθρώπου, ἵνα πα-
ραχωρήσῃ αὐτὸν ἀντὶ ἀμοιβῆς εἰς τὸ φυσιολογικὸν
μουσεῖον τῶν Ἀθηνῶν. Ἀλλ' ἡ ἐκχώρησις δὲν ἐ-
πραγματοποιήθη, θεωρηθείσης ὑπερβολικῆς τῆς ὑπὸ
τοῦ κατόχου ζητούμενης ἀποζημιώσεως.

Ὁ αὐτοκράτωρ τοῦ Μαρόκκου, ὡς γνωστὸν, ἀπηγγέ-
ρευσε πρὸ τίνος τὸ καπνίζειν. Οἱ κάτοικοι τοῦ Μα-
ρόκκου καπνίζουνσι κίφ, ἥτοι τὰ ξηρὰ ἄνθη εἴδους τι-
νὸς καννάβεως, καὶ ἐπειδὴ καπνίζουνσι λίαν περιπα-
θῶς, ἡ ἀπαγόρευσις αὐτὴν ἐπέφερε γενικὴν δυσἀρε-
σκίαν. Ἐν τῇ πόλει Κασαβλάγκκα τελευταῖον προ-
κειμένου νὰ κατ' δημοσίᾳ σωρὸς κίφ ἀξίας 15,000
φράγκων, ὥρμησαν οἱ Μαροκίνοι ἐπὶ τοῦ σωροῦ πρὸς
διαρπαγὴν, ἐξ οὗ ἐπῆλθε μεγάλη ταραχή, ἕνεκα τῆς
ὁποίας ἐρρίφθησαν εἰς τὰς φυλακάς 215 πρόσωπα.
Ποινὰ δὲ βαρύνταται ἐπιβάλλονται εἰς τοὺς παραβά-
τας τῆς ἀπαγορεύσεως. Ἐν Μακακάου π. χ. ἀπε-
κόπησαν τινὸς τὰ χεῖλη, εἰς ἄλλον ἐδόθησαν 100
—500 γενναῖοι ραβδισμοί, προτιμότεροι ὅμως φαί-
νονται αἱ χρηματικαὶ ποιναί, διότι τὰ πρόστιμα δια-
νέμονται μεταξὺ τῶν ὑπαλλήλων. Ἐν τῇ «Ἐφημε-
ρίδι τῆς Κολωνίας» αὐτόπτης μάρτυς περιγράφει τὰ
βάσανα τῶν δυστυχῶν ἐκείνων, οἵτινες θὰ συλληφθῶσι
παραβάται τῆς ἀνωτέρας διαταγῆς. Αἱ φυλακαί, λέ-
γει οὗτος, ἐν τῇ πόλει Τάγγερ εἶνε οἰκίσκοι ἐπὶ λό-
φου παρέχοντες ἀπὸ μακρὴν οὐχὶ δυσάρεστον θέαμα.
Ὁ ξένος δύναται νὰ ἐπισκερθῇ αὐτὰς ἀνευ μεγάλης
δυσκολίας. Διὰ τοῦ ποδῶμου βλέπει τις δεξιὰ καὶ ἀ-
ριστερὰ σκοτεινοὺς διαδρόμους, εἰς τὸ ἄκρον τῶν ὁ-
ποίων ὑπάρχουσιν αἱ θύραι πρὸς τὰ κελιά. Ἀνοί-
γοντες ἐν τῶν κελίων τούτων προσβαλλόμεθα ὑπὸ
ναυτιώδους δυσσυχίας, διότι αἱ τρώγλαι αὗται οὐδέ-
ποτε καθαρίζονται. Ἐὰν δὲ ἀναλογισθῶμεν ὅτι τι-
νὲς τῶν φυλακισμένων ἐνίοτε οὐδὲ ὅπως ἐξέρχονται ἔ-
ξω εἶτε διότι λησμονοῦνται ὑπὸ τοῦ δεσμοφύλακος
εἶτε διότι οὗτος διακείται ἐχθρικῶς πρὸς αὐτούς, δυ-
νάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν τὴν ὅλην κατάστασιν αὐτῶν.
Οἱ καθεργεμένοι δὲν λαμβάνουσι τροφὴν παρὰ τοῦ δη-
μοσίου ἀλλὰ μόνον παρὰ τῶν φίλων ἢ συγγενῶν ἢ
διὰ τῆς ἰδίας ἐν τῇ τρώγλῃ ἐργασίας, πλέκοντες κα-
λάθους κ.τ.λ. Οἰκτροτάτη εἶνε ἡ θέσις τῶν ἀλυσ-
σοδέτων ἐπὶ τοῦ τοίχου ἐγκληματιῶν, οἵτινες συνή-
θως ἀποθνήσκουσιν ἡμέρας τινὰς μετὰ τὴν εἴσοδόν
τῶν εἰς τὰς φυλακάς.»